

16013966

Gedeputeerde Staten

bericht op brief van: - De voorzitter van Provinciale Staten van Zeeland
uw kenmerk: - p/a Statengriffie
ons kenmerk: 16014187
afdeling: Financiën – PC&A
bijlage(n): 4
behandeld door: J.J.P. Verhage/A. Barentsen
doorkiesnummer: 0118-631085/631384
onderwerp: Statenvoorstel Najaarsnota 2016

verzonden: **29 SEP. 2016**

Middelburg, 27 september 2016

Geachte voorzitter,

In onze vergadering van 27 september jl. hebben wij ingestemd met het statenvoorstel Najaarsnota 2016. Dit voorstel treft u bijgaand aan.

Wij geven u in overweging dit voorstel te behandelen in de gezamenlijke commissievergadering van 14 oktober 2016 en in de Statenvergadering van 18 november 2016.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter
A.W. Smit, secretaris

PROVINCE ZEELAND	
AFD. SG	AMBT.
AFD. TERMIJN	pb-sta
DATUM 29 SEP. 2016	
DOC.NR.	
ZAAK NR.	
CLASS.	

Financiële consequenties externe inhuur:

Kostensoort:

Bedrag:

Financiële consequenties opdracht / uitbesteding:

Kostensoort:

Bedrag:

Gedeputeerde

belast met

behandeling:

Drs. J. de Bat

Vergadering PS: 18 november 2016

Nr: DIO-FIN-094

Agenda nr:

Vergadering GS: 27 september 2016

Nr: 16014184

Onderwerp:

Najaarsnota 2016

VOORSTEL

Aan de Provinciale Staten van Zeeland

Samenvatting:

In de najaarsnota gaan wij in op de ontwikkelingen in bestuurlijk en financieel opzicht sinds de voorjaarsnota, waarbij de nadruk ligt op de financiële mutaties en bijstellingen voortkomend uit de 2^e ronde budgetbewaking 2016 alsmede extra ambities ten opzichte van de voorjaarsnota.

Wat willen we bereiken

We willen Provinciale Staten inzicht geven in de financiële ontwikkelingen sinds de voorjaarsnota, waarbij de nadruk ligt op de financiële mutaties en bijstellingen voortkomende uit de 2e ronde budgetbewaking. In de najaarsnota 2016 betrekken we deze mutaties en bijstellingen in een doorkijk van de budgettaire ruimte en de algemene reserve. In de najaarsnota hebben we een stappenplan opgenomen waarin we aangeven hoe we toekomstige financiële ontwikkelingen ten laste van de budgettaire ruimte en de algemene reserve laten komen.

Het is gelukt om de septembercirculaire Provinciefonds in de najaarsnota te betrekken.

In de Voorjaarsnota 2016 heeft de uitwerking van de Zerobased Heroverweging plaatsgevonden. Deze uitwerking komt middels het statenvoorstel Begroting 2017 tot uitdrukking in de meerjarenbegroting 2017-2020. In de najaarsconferentie van afgelopen september hebben we een aantal extra ambities geformuleerd ten opzichte van de voorjaarsnota, welke we in de najaarsnota hebben uitgewerkt.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

Aan de hand van de producten van de jaarlijkse Planning & Control cyclus kunt u zien of alles is bereikt. De cyclus bestaat jaarlijks uit de voorjaarsnota (kaders begroting volgende jaar), de begroting, de najaarsnota (bijstelling van het lopende begrotingsjaar) en de Jaarrekening.

Wat doen we daarvoor?

Jaarlijks worden de producten van de Planning & Control cyclus opgesteld. Inhoudelijk gaan deze producten over het totaal van activiteiten die de Provincie voorbereidt en uitvoert teneinde haar doelstellingen te bereiken.

Wat mag het kosten?

De financiële consequenties uit de tweede ronde budgetbewaking en de financiële gevolgen van de voorgestelde extra ambities zijn verwerkt in de najaarsnota.

Financiële consequenties externe inhuur: nvt

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgevoegd ontwerp-besluit.

Gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris.

Ontwerp-besluit

De staten der provincie Zeeland,
gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 27 september 2016, nr. 16014184;

besluiten:

- In te stemmen met de najaarsnota 2016 en de hierin opgenomen voorstellen.

Najaarsnota 2016

Najaarsnota 2016

Datum: 27 september 2016

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Financieel perspectief	4
1.1. Inleiding en achtergrond	4
1.2. Stappenplan	5
1.3. Recapitulatie financieel perspectief	5
2. Tweede ronde budgetbewaking	6
2.1. Budgettaire effecten	7
2.2. Overhevelen budgetten	11
2.3. Budgettair neutrale wijzigingen	15
2.4. Voorstel verwerking effecten tweede ronde budgetbewaking	17
3. Septembercirculaire Provinciefonds 2016	17
3.1. Algemene uitkering	18
3.2. Decentralisatie- en integratie-uitkeringen	19
3.3. Voorstel verwerking financiële effecten septembercirculaire Provinciefonds 2016	19
4. Extra ambities ten opzichte van de Zerobased heroverweging	20
4.1. Uitwerking extra ambities	20
4.2. Voorstel verwerking financiële effecten extra ambities	21
5. Overige ontwikkelingen	21
5.1. Plicht vennootschapsbelasting	21
5.2. Inhuur extern personeel	21
Bijlage 1: verloop budgettaire ruimte	22

Inleiding

Zoals in het coalitieakkoord Krachten Bundelen is geformuleerd zijn wij ons bewust van de noodzaak deze collegeperiode een actief financieel beleid te voeren. Zoals eerder in de Voorjaarsnota uiteengezet is beschouwen we 2016 in financiële zin als overgangsjaar en is voor 2017 een fundamentele heroverweging uitgevoerd middels de operatie Zerobased Heroverwegen. Eén van de doelstellingen uit deze operatie is om een duurzaam begrotingsevenwicht te behouden in het beschikbare financiële kader.

De financiële positie van de Provincie Zeeland staat onder druk. Een aantal grote projecten zijn in uitvoering waarop wij financiële risico's lopen. Daardoor zijn wij er bij gebaat om de beschikbare middelen te vergroten om daarmee mogelijke financiële risico's op deze projecten af te dekken, zodat de overwegingen uit de operatie Zerobased Heroverwegen ook gerealiseerd kunnen worden. Wij volgen actief de financiële positie. Daarom voeren wij dit jaar twee budgetbewakingsrondes uit. Daarmee krijgen wij een goed inzicht in de realisatie van de beleidsdoelstellingen en de daaraan gekoppelde budgetten. De najaarsnota geeft inzicht in de resultaten van de budgetbewaking.

Voor de grote projecten geldt dat wij werken met afzonderlijke kwartaalrapportages. Conform het kader Grote projecten, zoals vastgesteld in uw vergadering van 8 juli 2016, rapporteren wij afzonderlijk aan uw Staten over de voortgang. Deze rapportages maken derhalve geen onderdeel uit van deze Najaarsnota.

In de volgende paragraaf gaan we in op het financieel perspectief. De uitkomsten van de tweede ronde budgetbewaking op het financieel perspectief worden toegelicht in paragraaf 2. De budgettaire effecten op het financieel perspectief die volgen uit de septembercirculaire Provinciefonds 2016 lichten we toe in paragraaf 3. Daarnaast betrekken we in het financieel perspectief de in paragraaf 4 uiteengezette extra ambities, zoals deze na de Voorjaarsnota bestaan voor de begroting 2017 - 2020. In paragraaf 5 gaan wij in op enkele overige lopende ontwikkelingen.

1. Financieel perspectief

1.1. *Inleiding en achtergrond*

In paragraaf 1.3 presenteren wij de stand van de budgettaire ruimte en de algemene reserve vanuit de stand na de 13e begrotingswijziging 2016. De tweede ronde budgetbewaking levert een positief budgettair effect van € 6,4 miljoen op voor 2016. De septembercirculaire Provinciefonds 2016 brengt voor 2016 een positief budgettair effect van € 11.000 met zich mee. Daarnaast hebben we voor de jaren vanaf 2017 extra ambities ten opzichte van de Zerobased Heroverweging die ten laste van de besteedbare middelen gaan. Het herziene risicomanagement beleid waarover u per brief van 20 juli jl. bent geïnformeerd en waarvan de bestuurlijke kaders

zijn verwerkt in de begroting 2017, schrijven voor dat de minimale benodigde ratio weerstandsvermogen 1,5 bedraagt. Uiteindelijk zal bij elke uitname uit de algemene reserve beoordeeld worden of deze ratio daarmee niet onder 1,5 komt.

1.2. *Stappenplan*

We hanteren het volgende stappenplan om de financiële effecten, zoals deze in de Najaarsnota uiteengezet worden, te verwerken:

1. De financiële effecten uit de tweede ronde budgetbewaking, alsmede de effecten uit de septembercirculaire Provinciefonds 2016, muteren we op de budgettaire ruimte van het betreffende dienstjaar;
2. Vervolgens voegen we de gehele budgettaire ruimte uit 2016 toe aan de algemene reserve;
3. De extra ambities ten opzichte van de Zerobased Heroverweging voor de jaren 2017 en verder die we in deze Najaarsnota aan u voorleggen, worden gedekt uit de budgettaire ruimte van het betreffende dienstjaar;
4. Knelpunten in de grote projecten worden via separate voorstellen dit najaar aan u voorgelegd. Daarin werken wij een dekkingsvoorstel uit voor het knelpunten, wat kan leiden tot een voorstel voor een eventuele uitname uit de algemene reserve;
5. De overige ruimte die resteert in de algemene reserve, met inachtneming van de minimale ratio weerstandsvermogen van 1,5, kan door uw Staten eventueel benut worden voor (nieuwe) prioriteitsstellingen, onder meer voorvloeiende uit de Commissie structuurversterking, of een financiële aanvulling op de opgaven of de investeringsagenda.

1.3. *Recapitulatie financieel perspectief*

Het verloop van de budgettaire ruimte ziet er als volgt uit:

(x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020
Budgettaire ruimte t/m 13^e begrotingswijziging na verwerking effecten Voorjaarsnota 2016 t.b.v. vorming begroting 2017-2020¹	1.202	-91	506	1.261	3.668
Budgettaire effecten 2 ^e ronde budgetbewaking 2016 (paragraaf 2)	6.366	500	400	400	400
Budgettaire effecten uit septembercirculaire Provinciefonds 2016 (paragraaf 3)	11	348	2.582	3.640	4.194
Extra ambities ten opzichte van Zerobased Heroverweging (paragraaf 4)		-200	-185	-100	-50
Saldo budgettaire ruimte	7.579	557	3.303	5.201	8.212
Vooruitlopend op de vaststelling van de grondnota in Provinciale Staten op 30 september 2016		-144	-258	-289	-410
Beschikbare budgettaire ruimte	7.579	413	3.045	4.912	7.802
Toevoeging aan de algemene reserve	-7.579				
Beschikbare budgettaire ruimte na toevoeging aan de algemene reserve	0	413	3.045	4.912	7.802

¹ voor de aansluiting van de budgettaire ruimte zoals verantwoord in de 13e begrotingswijziging 2016, naar de budgettaire ruimte inclusief de verwerking van de effecten zoals deze in de Voorjaarsnota 2016 opgenomen zijn, wordt verwezen naar bijlage 1 van deze Najaarsnota 2016.

Het verloop van de algemene reserve ziet er als volgt uit:

(x € 1.000)	Ultimo 2016	Ultimo 2017	Ultimo 2018	Ultimo 2019	Ultimo 2020
Algemene reserve na 13^e begrotingswijziging	23.651	25.300	23.703	23.987	23.987
Toevoeging van budgettaire ruimte 2016	7.579	7.579	7.579	7.579	7.579
Stand algemene reserve na toevoeging budgettaire ruimte	31.230	32.879	31.282	31.566	31.566

2. Tweede ronde budgetbewaking

Om zicht te krijgen op de voortgang van de uitvoering en realisatie van de bestuurlijke opgaven voor 2016 is als onderdeel van de reguliere planning & control cyclus een 2e ronde budgetbewaking 2016 uitgevoerd. In de ronde budgetbewaking is de focus gelegd op de reguliere budgetten.

De uit deze 2e ronde budgetbewaking voortkomende mutaties en bijstellingen zijn onder te verdelen in:

- Budgettaire effecten (paragraaf 2.1);
- Budgettair neutrale effecten vanwege overboekingen tussen dienstjaren (paragraaf 2.2); en
- Budgettair neutrale wijzigingen in het dienstjaar 2016 (paragraaf 2.3).

Daar waar sprake is van overboekingen naar volgende dienstjaren verloopt dit via de bestemmingsreserve meerjarige projecten of de bestemmingsreserve incidentele doelstellingen 2015-2019.

De wijzigingen die betrekking hebben op 2016 worden opgenomen in de 14e begrotingswijziging 2016. De wijzigingen die betrekking hebben op 2017 en volgende jaren, worden opgenomen in de 1e begrotingswijziging 2017. De financieel administratieve verwerking van deze begrotingswijzigingen wordt separaat ter informatie aan u voorgelegd.

Samengevat leiden de uitkomsten van de 2e ronde budgetbewaking voor het dienstjaar 2016 tot een overbesteding van € 0,15 miljoen en een onderbesteding van € 6,52 miljoen. De uitkomst van de overheveling tussen de dienstjaren bedraagt per saldo € 6,3 miljoen vanuit 2016 naar de volgende jaren.

De toelichting per categorie voor de wijzigingen groter dan € 25.000 wordt hierna weergegeven.

2.1. Budgettaire effecten

De uitkomsten uit de tweede ronde budgetbewaking 2016 geven voor het dienstjaar 2016 een positief budgettair effect van € 6.365.581, voor het dienstjaar 2017 bedraagt dit € 500.000 en voor de jaren na 2017 structureel € 400.000. Hieronder wordt op doelstellingsniveau over de wijzigingen gerapporteerd.

Programma 2 Cultuur & samenleving - doelstelling 2 bereikbare en onderscheidende voorzieningen (nr. 020202)

Binnen dit programma resteert € 150.000. Onder deze doelstelling zijn middelen geraamd voor de uitvoering van de samenwerkingsagenda bevolkingsontwikkeling. Door vertraging in de vaststelling van de Samenwerkingsagenda (met het Rijk) is de uitvoering nog niet gestart. Hierdoor zijn er in 2016 minder uitgaven dan voorzien.

Programma 3 Milieu - doelstelling naleefgedrag en hinder (nr. 030101)

Binnen het programma milieu zijn middelen gereserveerd voor het versterken van de samenwerking, communicatie en regie handhaving. In 2016 heeft de samenwerking op handhavinggebied tussen bestuursrechtelijke- en strafrechtelijke partners meer vorm gekregen maar er zijn nog geen projecten opgepakt die voor de provincie geld hebben gekost. Hierdoor is er sprake van een onderbesteding van € 25.000.

Programma 4 Ruimtelijke omgeving – doelstelling duurzame ruimtelijke-economische ontwikkeling (nr. 040101)

Voor het kavelruilbureau is voorzien dat er eind dit jaar € 300.000 nog niet is besteed. Dit komt doordat er tot vaststelling van de grondnota in uw Staten onvoldoende krediet beschikbaar was in de groundbank om alle kavelruilen te kunnen doen die in voorbereiding zijn. In de resterende maanden is de doorlooptijd te kort om de resterende kavelruilen af te ronden, waardoor deze middelen vrijvallen. Mogelijk leidt dit in 2017 tot extra kosten bovenop het reguliere budget. Mocht hiervan sprake zijn dan nemen wij dit mee in de eerste ronde budgetbewaking.

Programma 4 Ruimtelijke omgeving – doelstelling gebiedsontwikkeling door uitvoering programma's en projecten (nr. 040201)

Binnen het programma Ruimtelijk omgeving zijn middelen gereserveerd voor projecten in het landelijk gebied en het opstellen van de kustvisie. Door prioriteit te geven aan het opstellen van de kustvisie, kan minder personele capaciteit worden ingezet voor de ontwikkeling van projecten in het landelijk gebied. Hierdoor hebben wij een onderbesteding van € 75.000.

Programma 5 Water - doelstelling voldoen aan waterkwaliteits- en waterkwantiteitsnormen (nr. 050101)

Binnen deze doelstellingen zijn middelen gereserveerd voor de ontwikkelopgave natuurnetwerk in de Braakman Zuid. Dit jaar heeft de aanbesteding plaatsgevonden. Omdat deze aanbesteding lager uitviel dan begroot, leidt dit tot een positief resultaat binnen het budget van € 30.000.

Programma 6 Natuur en landschap – doelstelling ontwikkeling natuur (nr. 060101)

Deze doelstelling richt zich op de inrichting van nieuwe natuur. Hierbinnen zijn diverse mutaties, die als volgt kunnen worden verklaard:

- Op de middelen gereserveerd voor uitvoering van de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap resteert € 150.000. Dit komt doordat bij de openstelling van de subsidieregeling meer projecten waren voorzien. Daarnaast was er binnen bestaande projecten minder noodzaak voor nazorg;
- Binnen de budgetten voor inrichting van nieuwe natuur zijn middelen geraamd voor onvoorzene initiatieven en ideeën (bv. aanleg rolstoelpad, uitkijktoren, verbreding fietspaden). Wij verwachten dat deze middelen niet meer worden besteed. Daarnaast zijn de middelen te beperkt om grote projecten op het gebied van inrichting van nieuwe natuur te financieren. Een bedrag van € 100.000 valt daarom vrij;
- Een gedeelte van de middelen is bedoeld voor cofinanciering van POP3-projecten. Een aantal cofinancieringsprojecten worden op dit moment voorbereid voor indiening binnen het POP3-programma Water. Het restant budget van € 50.000 valt vrij.

Programma 6 Natuur en landschap – doelstelling herstelopgave bestaande natuurgebieden (nr. 060104)

Van het Rijk ontvangen wij via de decentralisatie uitkering (structureel) middelen voor de nieuwe natuurwet. Deze zijn geraamd binnen de doelstelling herstelopgave bestaande natuurgebieden en grotendeels bedoeld voor drie FTE die nodig zijn voor de uitvoering van de nieuwe wet. Omdat het budget geraamd is voor het volledige dienstjaar en de instroom van de personeelsleden in het najaar 2016 plaatsvindt, valt een bedrag van € 115.000 vrij.

Programma 8 Mobiliteit – doelstelling optimaal bereikbaar wegennetwerk (nr. 080101)

Binnen deze doelstelling valt een bedrag vrij van circa € 1.400.000. Deze middelen zijn in 2016 gereserveerd om in 2016 eventuele tegenvallers op te lossen in verband met de haltetaxi en de aanbesteding van een aantal infrastructuurprojecten. Nu blijkt dat de haltetaxi goedkoper uit valt en zijn de aanbestedingen uitgesteld naar 2017. Daardoor verwachten wij dat deze onzekerheden of tegenvallers er niet meer zijn, zodat het bedrag definitief vrijvalt.

Programma 8 Mobiliteit – doelstelling vraaggericht openbaar vervoer (nr. 080102)

Deze doelstelling richt zich op het openbaar vervoer in Zeeland. Hiertoe behoort de uitvoering van de haltetaxi. Voor de haltetaxi geldt een p x q-financiering. In het jaar 2016 is minder gebruik gemaakt van de haltetaxi dan wij vooraf hadden geprognostiseerd. Hierdoor zijn minder middelen benodigd, € 150.000 valt hierdoor vrij.

Programma 8 Mobiliteit – doelstelling minder verkeersslachtoffers (nr. 080104)

Binnen deze doelstelling zijn de middelen geraamd voor uitvoering van het nieuwe mobiliteitsplan. Hieronder vallen de mobiliteitsprogramma's sterke netwerken, bedrijvigheid, beleven en wonen en leven. Deze integrale programma's zijn geraamd onder de doelstelling minder verkeersslachtoffers. Ze zijn echter onder deze doelstelling minder passend, omdat er slechts ten dele sprake is van een verkeersveiligheidscomponent.

Sterke netwerken richt zich vooral op investeringen in infrastructuur en beleidsmatig op openbaar vervoer en past daarom beter bij de doelstelling vraaggericht openbaar vervoer. Bedrijvigheid richt zich op logistiek en goederenvervoer. Beleven richt zich op recreatie en toerisme, waaronder bijvoorbeeld het fietsnetwerk. Wonen en leven gaat met name over kleinschalig openbaar vervoer, gericht op bijvoorbeeld buurtbussen, alternatief vervoer en de vervoersafhankelijke reiziger.

Binnen de doelstelling van dit mobiliteitsprogramma valt een bedrag vrij van € 372.500 in verband met een vertraagde uitvoering. Deze vrijval is als volgt verdeeld:

- Sterke netwerken € 12.500;
- Bedrijvigheid € 60.000;
- Beleven € 200.000; en
- Wonen en leven € 100.000.

Doordat het mobiliteitsplan door ons in april is aangeboden aan uw staten, is de uitvoering van de projecten niet in januari begonnen. Op dit moment blijkt daarnaast dat nieuwe initiatieven meer tijd vragen om op te starten onder meer omdat externe partijen een belangrijke rol in de uitvoering spelen.

Programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Binnen dit programma worden de inkomsten en de overheadkosten van de provincie geraamd. Hieronder volgen de voorgestelde mutaties binnen dit programma per onderwerp.

Control

Wij hechten aan integriteit. Halverwege 2016 is een integriteitsonderzoek verricht binnen de provincie. Hiervoor zijn extra kosten ad. € 35.000 gemaakt. Het voorstel is deze te dekken uit de budgettaire ruimte.

Financiën

Binnen het onderdeel financiën, waaronder onder meer de baten uit het Provinciefonds, en de motorrijtuigenbelasting vallen, is sprake van een aantal positieve ontwikkelingen. Daarnaast is er een tegenvaller op het gebied van accountantskosten. Hieronder worden de wijzigingen toegelicht:

- Wij verwachten een positief resultaat op de rentekosten. Dit komt door de lage rentestanden. Hierdoor verwachten wij voor de jaren 2016 (€ 200.000) en 2017 (€ 100.000) lagere rentelasten. Voor de jaren erna is de renteverwachting te onzeker om dit financieel tot uiting te brengen;
- Middelen uit het Provinciefonds waar voor geen lasten zijn geraamd, worden op een drietal stelposten geplaatst. Dit om eventuele meevallers of tegenvallers uit de mei-, september- en decembercirculaire te dekken. De septembercirculaire is onlangs ontvangen en laat een positieve ontwikkeling zien. Daarnaast verwachten we in de decembercirculaire weinig mutaties, zodat deze stelposten voor 2016 (€ 1.083.391) kunnen vrijvallen. In paragraaf 3 gaan we dieper in op de effecten van de septembercirculaire.
- De afgelopen 8 maanden laten een positief effect op de inkomsten van de opcenten motorrijtuigenbelasting zien. Dit komt doordat ten opzichte van 2015 het gemiddelde gewicht per auto is toegenomen met 0,46% en het aantal auto's is toegenomen met 1,75%. Naar aanleiding hiervan stellen wij voor om vanaf 2016 de raming inkomsten Motorrijtuigenbelasting structureel met € 400.000 op te hogen;
- De post afwikkelingsverschillen ontstaat door het afboeken van verplichtingen en rechten die drukken op voorgaande dienstjaren. Daarbinnen valt een bedrag van ca. € 350.000 vrij in verband met de uitvoering van het project herinrichting Veerse Kreek en vesten, het afboeken van een verplichting in verband met de uitvoering van POP2 (ca. € 280.000). Verder hebben de meeste afwikkelverschillen betrekking op het afboeken van subsidies en verplichtingen/opdrachten die niet zijn uitgevoerd of goedkoper zijn uitgevoerd. Op dit moment verwachten wij een positief afwikkelverschil van € 1.900.000;
- In 2016 zijn extra accountantskosten gemaakt voor de accountantscontrole 2015 vanwege meerwerk en zwaardere eisen die worden gesteld aan de accountant. Wij stellen voor een bedrag van € 30.000 te dekken uit de budgettaire ruimte.

Facilitair

In het kader van de representatie worden in 2016 een aantal noodzakelijke aanpassingen verricht. Ter voorkoming van stankklachten is vervanging van het luchtverversingssysteem in de filmzaal ad. € 45.000 nodig. Voor de aanpassing van de Audiovisuele middelen in de vergader ruimtes en aanpassen van het bedrijfsrestaurant als aanvulling op de ontmoetingsruimte is € 50.000 nodig.

2.2. Overhevelen budgetten

Bij het overhevelen van budgetten worden budgetten doorgeschoven naar latere jaren en in een beperkt aantal gevallen budgetten naar voren gehaald vanuit latere jaren. Het overhevelen van budgetten geschiedt door middel van een toevoeging en onttrekking aan de bestemmingsreserve meerjarige projecten. In dit voorstel heeft het overhevelen van budgetten betrekking op een bedrag van € 6.297.599. Hieronder wordt het overhevelen van budgetten op doelstellingniveau toegelicht.

Programma 1 Bestuur – doelstelling regionale samenwerking (nr. 010103)

In de eerste ronde budgetbewaking 2016 is besloten om € 100.000 te reserveren voor de uitvoering van de collegeambitie om een bestuurlijke spiegeling in 2016 en 2017 te organiseren. Voorgesteld wordt om het deel 2016 van € 35.000 door te schuiven naar 2017. De bestuurlijke spiegeling hangt nauw samen met de pilot nieuwe samenwerkingsvormen, die in 2017 wordt uitgevoerd.

Programma 3 Milieu – doelstelling naleefgedrag en hinder (nr. 030101)

In 2016 vloeit een bedrag terug vanuit de RUD naar de post afwikkelverschillen omdat de RUD in 2015 niet kon voldoen aan een aantal prestatieafspraken. Oorzaak was met name het niet uitvoeren van twee bodemsaneringsprojecten ten gevolge van externe factoren. Voorts is één bodemsanering vertraagd uitgevoerd en zijn bijdragen van derden ontvangen in reeds uitgevoerde bodemsaneringen. De RUD heeft een gedeelte van deze middelen nodig om een aantal knelpunten in 2016 en 2017 in de bedrijfsvoering op te lossen. Deze knelpunten hebben betrekking op ICT en personeel. De gevraagde middelen zijn bovenop de reeds vastgestelde prestatieafspraken 2016 en de geraamde middelen 2017. De totale kosten hiervan zijn ca. € 500.000, waarvan € 293.000 extra middelen van de provincie benodigd zijn. Het restant wordt vergoed door de overige partners, of binnen huidige middelen/reserves opgevangen. Wij stellen voor om een bedrag van € 7.000 beschikbaar te stellen aan de RUD voor het jaar 2016 en een bedrag van € 286.000 voor 2017 en deze te dekken uit de post afwikkelverschillen.

Programma 3 Milieu – doelstelling duurzame bodem (030102)

In 2016 is vanuit bodembeleid, samen met economisch beleid en externe partners ingezet op een OPZuid traject om een vervolgproject op te zetten op het succesvolle High-Sensing project. Dit vervolgproject rond Smart-farming/High-tech sensing is voor landbouw-, water- en bodemdoelen groot en dient van daaruit de economische, duurzaamheids- en innovatiedoelen van de provincie. De concurrentie in OPZuid van andere projecten bleek in 2016 te groot. Het begrote bedrag (€ 100.000) wordt daarom in 2016 niet uitgegeven. Vanwege de beoogde provinciale

doelen en de al in gang gezette acties naar externe partners, gaat het in 2017 besteed worden met cofinanciering vanuit sectorketen zelf. Daarmee wordt een integraal en breed gedragen innovatief project uitgevoerd. Nieuwe acties daarvoor zijn al in gang gezet. Met het vanuit Zerobased voorziene bodembudget 2017 moeten andere bodemdoelen worden gediend met koppeling aan de prioritaire opgaven. Wij stellen daarom voor om € 100.000, afkomstig uit rijksmiddelen vanuit het bodemconvenant en bedoeld voor dergelijke bodemprojecten, over te hevelen van 2016 naar 2017.

Programma 4 Ruimtelijke omgeving – doelstelling duurzame ruimtelijke economische ontwikkeling (nr. 040101)

In het coalitieakkoord 2015 – 2019 is voor 2016 een onttrekking uit de bestemmingsreserve incidentele doelstellingen 2015-2019 geraamd van € 1.000.000 ten behoeve van de sanering van bedrijventerreinen. De voorbereiding hiervoor zijn momenteel volop in gang gezet. Dit levert echter pas voor 2017 concrete saneringsopgaven op, waardoor we deze onttrekking doorschuiven naar 2017 via een toevoeging en onttrekking aan de bestemmingsreserve Incidentele doelstellingen 2015 – 2019.

Programma 4 Ruimtelijke omgeving – doelstelling gebiedsontwikkeling door uitvoering programma's en projecten (nr. 040201)

In 2015 is met Valuepark Terneuzen Beheer B.V. een overeenkomst gesloten over een provinciale bijdrage aan de realisatie van de openbare infrastructuur op het Maintenance Valuepark. De subsidieaanvraag voor de infrastructuur is deze zomer ingediend. Daaruit blijkt dat een gedeelte van de werkzaamheden in 2017 wordt uitgevoerd. Wij stellen voor om € 880.000 door te schuiven naar 2017.

Programma 5 Water – doelstelling voldoen aan waterkwaliteits- en waterkwantiteitsnormen (nr. 050101)

Binnen deze doelstelling stellen wij twee wijzigingen voorgesteld:

- Voor het rijksproject zandsuppletie Roggenplaat is in totaal € 1.000.000 geraamd. De voorbereiding en de benodigde EU-subsidieaanvraag vergen meer tijd. Het project loopt daardoor vertraging op. De uitvoering is gepland in de jaren 2017 en 2018. Voorgesteld wordt € 254.000 door te schuiven naar 2018. In 2017 zijn voldoende middelen geraamd om de werkzaamheden te bekostigen.
- Binnen de doelstelling zijn middelen gereserveerd voor een cofinancieringsproject. Deze cofinanciering loopt vertraging op door vertraagde besluitvorming over de Europese subsidies. Daarnaast zijn middelen gereserveerd voor het project begeleiding workshops Normering Regionale Waterkeringen. Daarin wordt ons regionale stelsel en de normering opnieuw tegen het licht gehouden. Dit project loopt vertraging op, omdat prioriteit is gegeven aan andere projecten. Wij stellen voor de gereserveerde middelen voor beide projecten (van in totaal € 45.000) door te schuiven naar 2017. Daarnaast resteert een budget van € 30.000. Deze is benodigd voor onderhouds- en licentiekosten in 2018 voor het softwarepakket voor onderstromingsberekeningen. Hiervoor is in de

begroting 2018 geen budget gereserveerd, maar zijn wij dit jaar wel reeds een verplichting aangegaan.

Programma 6 Natuur en Landschap – doelstelling ontwikkeling nieuwe natuur (nr. 060101)

Binnen deze doelstelling worden de volgende verschuivingen voorgesteld:

- Voor de werkzaamheden in de Willempolder is een zienswijzeprocedure opengesteld. Doordat deze procedure nog open staat is het risico te groot om de werkzaamheden reeds aan te vangen. Wij stellen daarom voor de gereserveerde middelen van € 340.000 door te schuiven naar 2017;
- Voor de afkoop van pachtovereenkomsten rond de Isabelleweg hebben wij een bedrag gereserveerd van € 800.000. Omdat het passeren van de akte in 2017 plaatsvindt, stellen wij voor deze middelen door te schuiven naar 2017.
- Voor het agrarisch natuurbeheer ontvangen wij vanuit POP3 extra middelen. Hiervoor is op rijksniveau een budget gereserveerd. Europa heeft besloten om de POP3 cofinancieringsbijdrage te verhogen van 50 procent naar 75 procent. De kosten voor de provincie voor het agrarisch natuurbeheer worden daardoor 25 procent minder. Doordat het totaal budget op rijksniveau echter niet is verhoogd en de provincie in het kader van het agrarisch natuurbeheer een subsidie heeft verleend voor de periode 2016-2021, zijn de vrijvallende middelen benodigd voor de jaren waarin het totale rijksbudget uitgeput is. Daarom stellen wij voor de vrijgevallen middelen door te schuiven naar 2019.
- In de zomernota 2015 is € 270.000 gereserveerd voor cofinanciering van POP3 projecten. Beoogd is om € 150.000 van dit budget in te zetten voor projecten op het gebied van water. Het POP3-loket hiervoor wordt eind dit jaar geopend. Over cofinanciering wordt daarom pas in 2017 door ons college besloten. Daarom stellen wij voor € 150.000 door te schuiven naar 2017.

Programma 6 Natuur en Landschap – doelstelling herstelopgave bestaande natuurgebieden (nr. 060104)

Door uitvoeringstechnische problemen kunnen wij een aantal PAS-maatregelen niet uitvoeren. Dit komt doordat de uitvoeringsperiode niet past, door bijvoorbeeld het broed- of toeristisch seizoen, maatregelen elkaar in de weg zitten en het wachten op elkaar. De uitvoering van de Programmatische Aanpak Stikstof is wettelijk vastgelegd en daarom zijn wij verplicht de maatregelen toch uit te voeren. Daarom wordt voorgesteld € 250.000 door te schuiven. Wij stellen voor de middelen door te schuiven naar 2019 (in 2017 en 2018 zijn voldoende middelen geraamd voor de uitvoering van de maatregelen).

Programma 7 Economie – doelstelling logistiek en proces industrie (nr. 070102)

In de bestemmingsreserve incidentele doelstellingen 2015-2019 zijn middelen gereserveerd voor Biobased Economy. Er is een concreet subsidieproject van € 175.000 voor cofinanciering. Besluitvorming door Europa vindt in 2017 plaats. Wij stellen voor onze cofinanciering bijdrage door te schuiven naar 2017 via de bestemmingsreserve incidentele doelstellingen 2015-2019

Programma 8 Mobiliteit – doelstelling optimale bereikbaarheid wegennetwerk (nr. 080101)

In de bestemmingsreserve incidentele doelstellingen 2015-2019 zijn middelen gereserveerd voor het oplossen van knelpunten in het openbaar vervoer. Wij hebben een inventarisatie gemaakt van mogelijke projecten die vanuit dit budget kunnen worden gefinancierd. Deze inventarisatie leggen wij dit najaar aan uw staten voor. Vooruitlopend daarop stellen wij voor om € 548.000 die niet meer wordt besteed in 2016, door te schuiven naar 2017 via de bestemmingsreserve incidentele doelstellingen 2015-2019.

Programma 8 Mobiliteit – doelstelling minder verkeersslachtoffers (nr. 080104)

In het project Groene Ruimte Kloosterweg nieuw Haamstede wordt een plan opgesteld over de inrichting van de Kloosterweg in relatie tot zijn (natuur)omgeving en welk karakter de weg moet hebben. Dit in samenspraak met de omwonenden en belanghebbenden. Op basis van dit plan worden ook de eerste werkzaamheden in 2016 uitgevoerd, maar volledige afronding voor € 125.000 vindt plaats in 2017.

Programma 8 Mobiliteit – doelstelling beheer en onderhoud van het (vaar)wegennet (nr. 080201)

Binnen deze doelstelling worden twee mutaties voorgesteld:

- In 2017, 2019 en 2021 staat voor het onderhoud van damwanden van het Kanaal door Walcheren budgetten geraamd. In 2016 is onderzoek gestart om een onderhoudsprogramma te kunnen maken. De kosten hiervan bedragen € 31.401, waarvan wij voorstellen om deze uit de begrote middelen 2017 te halen.
- De vervanging van de CCTV matrix camera's voor de brug- en sluisbewaking is begroot in 2016. De doorlooptijd van het bestek is echter te groot om het werk nog dit jaar volledig af te ronden. Start van het werk begint in oktober en wordt in de loop van 2017 opgeleverd. Voorstel is om € 41.000 over te hevelen naar 2017.

Programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Binnen dit programma worden een aantal overhevelingen voorgesteld:

Salarissen personeel 2016

In de Voorjaarsnota 2016 is besloten om de beoogde modernisering bedrijfsvoering van de organisatie (met name personeelskosten en I&A) te benaderen volgens een business-case benadering, waarbij baten/besparingen/opbrengsten kunnen worden gebruikt om de kosten van de modernisering bedrijfsvoering te dekken. Door de vacaturestop ontstaat een overschot van € 500.000 op het salarisbudget. Wij stellen voor om het geprognostiseerde overschot 2016 van € 500.000 op het salarisbudget in te zetten voor het in 2017 oplossen van knelpunten/fricties binnen de organisatie op personeelsgebied.

Facilitair

Voor het beveiligingsplan van de Provinciale kantoren is in 2016 € 150.000 begroot. De aanbesteding van de uitvoering van het beveiligingsplan loopt op dit moment, waarbij naar verwachting de opdracht tot uitvoering in oktober gegeven zal worden. Een deel van de opdracht voeren

wij in 2017 uit. Daarom stellen wij voor om € 100.000 van de uitgaven door te schuiven naar dit jaar.

Archivering

Begin 2016 is de opdracht verstrekt om de provinciale archieven te bewerken, zodat deze kunnen worden overgedragen aan het Zeeuws archief. Hiermee is een groot gedeelte van het beschikbare budget verplicht. Omdat de werkzaamheden bij de opdrachtnemer zijn vertraagd, stellen wij € 300.000 door te schuiven naar 2017, het jaar waarin de opdracht volledig wordt afgerond.

2.3. Budgettair neutrale wijzigingen

Binnen de budgettair neutrale wijzigingen zijn de voorstellen in te delen in vier verschillende categorieën:

- businesscase modernisering bedrijfsvoering;
- ramen van opbrengsten;
- aanvullen van budgetten met een overbesteding uit bestaande budgetten; en
- overboeken van budgetten naar andere budgetten waarop de kosten daadwerkelijk worden gemaakt.

Businesscase modernisering bedrijfsvoering

Voor de modernisering van de bedrijfsvoering geldt dat wij handelen conform een businesscase benadering. De onderbesteding op de natuur en mobiliteit ICT-budgetten (andere doelstelling) wordt ingezet voor flexibel werken. Het betreft de verbetering van het WIFI-netwerk in de provinciale gebouwen en de aanschaf van devices (telefoons en laptops) voor flexwerken.

Begrotingstechnisch wordt het ICT budget binnen doelstelling beheer natuurgebieden (€ 77.500 i.v.m. transitie DLG) en binnen doelstelling beheer en onderhoud van het (vaar)wegennet (€ 58.000) toegevoegd aan het programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. Ook de extra inkomsten gegenereerd op het gebied van ICT en E-dienstverlening ad. € 27.500 worden ingezet in het kader van de modernisering bedrijfsvoering.

Ramen van opbrengsten

Uw Staten autoriseren per doelstelling zowel de baten als de lasten. In 2016 worden een aantal incidentele lasten ontvangen, die door derden worden betaald. In principe zijn de wijzigingen budgettair neutraal, maar worden aan u voorgelegd omdat u per doelstelling zowel de baten als de lasten autoriseert. Het gaat hierbij om de volgende extra opbrengsten:

- Voor DELTA herstructurering worden externe juridische kosten gemaakt in de periode 2016-2017. Eerder is met de dertiende begrotingswijziging 2016 het eigen aandeel van de provincie ten gunste van de budgettaire ruimte gebracht. De aandeelhouders hebben met DELTA afgesproken dat de provincie kassier is voor de te maken kosten en dat DELTA de werkelijke kosten vergoed. Begrotingstechnisch dienen wij hiervoor de baten en lasten te ramen. Voorgesteld wordt zowel de baten als lasten te ramen van € 500.000 verdeeld over 2016 (€ 300.000) en 2017 (€ 200.000);

- Op basis van een samenwerkingsovereenkomst met de Gemeente Goes is door de provincie een aanbesteding verricht voor onderhoud van de verkeersregelinstallatie Ringbaan- Albert Joachimkade (eigendom Gemeente Goes) in combinatie met de verkeersregelinstallatie 's Gravenpolder (eigendom provincie). Vanwege de gezamenlijk aanbesteding treedt de provincie op als kassier, maar worden de kosten doorberekend aan de Gemeente Goes. Voorgesteld wordt om het dienstjaar 2016 de baten en lasten van € 140.000 met betrekking tot de verkeerslichten te ramen binnen doelstelling beheer en onderhoud van het (vaar)wegennet;
- Een gedeelte van de werkzaamheden binnen het gebied Zeepeduinen valt onder de bommenregeling. Dit houdt in dat een gedeelte van de werkzaamheden wordt vergoed door het Rijk. Dit betreft € 174.650. Omdat voor hetzelfde bedrag extra kosten worden gemaakt, wordt voorgesteld om in 2016 de baten en lasten te ramen voor het project Zeepeduinen, binnen de doelstelling herstelopgave bestaande natuurgebieden;
- Met de Tractaatweg BV is een dienstverleningsovereenkomst gesloten. Hierin is afgesproken dat de provincie 0,3 FTE ICT ondersteuning alsmede ondersteuning op hardware, software en telefonie levert aan de Tractaatweg BV. De kosten hiervan worden jaarlijks gefactureerd aan de Tractaatweg BV. Voorgesteld wordt om de extra baten en lasten in de periode 2016 tot en met 2018 in verband met de dienstverleningsovereenkomst te ramen binnen het programma algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien;
- De Provincie Zeeland voert de regie voor POP3 projecten, waarbij RVO het uitvoeringsorgaan is. De Provincie Zeeland verleent de subsidie, terwijl RVO zorgt voor de betaling aan de subsidieontvanger. RVO verrekent de cofinanciering van POP3 met de door ons te betalen kosten in hun declaraties. In de begroting zijn echter te totale kosten en de totale inkomsten geraamd. Omdat RVO alleen de netto kosten declareert stellen wij voor om in het dienstjaar 2016 zowel de baten als de lasten van € 750.000 af te ramen.

Aanvullen van budgetten met een overbesteding uit bestaande budgetten

Binnen de onderhoudsbudgetten zijn een aantal verschuivingen nodig. In de Voorjaarsnota is namelijk besloten tot het instellen van een voorziening groot onderhoud gebouwen en een voorziening groot onderhoud infrastructuur. Voorgesteld wordt om overeenkomstig de werkwijze van deze voorzieningen, een aantal budgetten waarop sprake is van overbesteding budgettair neutraal te dekken uit budgetten waarop sprake is van onderbesteding:

- De overbesteding door facilitaire zaken vanwege kantoorkosten die hoger uitvallen dan begroot (€ 10.000), hogere kosten bedrijfshulpverlening vanwege de aanschaf van een nieuw omroepsysteem (€ 5.000) en vanwege hogere contractuele verplichtingen aan de cateraar (€ 10.000) worden gedekte uit de onderbesteding op de schoonmaakkosten;
- De noodzakelijke vervangingsuitgaven aan de eigen kantoorgebouwen vallen € 25.000 hoger uit dan begroot en worden gedekt door lagere onderhoudsuitgaven op het pand Schuytvlot;

- De baggerkosten met betrekking tot de Fast Ferry vallen hoger uit. Dit kan worden opgevangen (€ 40.000) uit de kosten voor algemeen onderhoud van de Fast Ferry.

Overboekingen tussen doelstellingen

In verband met de realisatie van het systeem P8 (grondadministratie) en de opzet een assetmanagementsysteem zijn budgetten gereserveerd voor ontwikkeling en beheer binnen doelstelling beheer en onderhoud van het (vaar)wegennet. De daadwerkelijk facturen worden geboekt binnen de budgetten in het programma algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. Voorgesteld wordt om voor het dienstjaar 2016 € 71.000 incidenteel en voor de dienstjaren 2017 tot en met 2019 € 13.000 incidenteel te verschuiven ten behoeve van het P-8 systeem.

2.4. Voorstel verwerking effecten tweede ronde budgetbewaking

Ten behoeve van de verwerking van de financiële effecten uit de tweede ronde budgetbewaking doen wij de volgende voorstellen:

Voorstel:

- Wij stellen voor de budgettaire effecten 2016, zoals uiteengezet in paragraaf 2.1, toe te voegen aan de budgettaire ruimte 2016, waarbij we de overbestedingen 2016 ad € 150.000 dekken uit de budgettaire ruimte 2016. Vervolgens stellen we voor de resterende budgettaire ruimte 2016 toe te voegen aan de algemene reserve;
- Wij stellen voor de budgettaire effecten voor de dienstjaren 2017 en verder, zoals uiteengezet in paragraaf 2.1, toe te voegen aan de budgettaire ruimte van het betreffende dienstjaar;
- Wij stellen voor de budgettaire neutrale overhevelingen (€ 6.297.599) tussen de dienstjaren, zoals uiteengezet in paragraaf 2.2, te verwerken via een toevoeging en onttrekking aan de bestemmingsreserve meerjarige projecten, of indien specifiek genoemd via de bestemmingsreserve incidentele doelstellingen 2015-2019;
- Wij stellen voor de budget neutrale wijzigingen in 2016 en verder, zoals uiteengezet in paragraaf 2.3., te verwerken in de betreffende dienstjaren.

3. Septembercirculaire Provinciefonds 2016

De Miljoenennota is de basis voor de septembercirculaire. In de septembercirculaire zijn de consequenties aangegeven voor het provinciefonds. Deze bestaat uit de algemene uitkering en de decentralisatie- en integratie uitkeringen.

3.1. Algemene uitkering

De ontwikkeling van de algemene uitkering provinciefonds wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de uitgaven van het Rijk. Door de afgesproken normeringssystematiek (gezamenlijk trap op, trap af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering uit het provinciefonds en dus op de budgettaire ruimte van de provincie. De jaarlijkse toename of afname van het provinciefonds die voortvloeit uit deze normeringssystematiek wordt het accres genoemd. De hoogte van de algemene uitkering kan ook muteren door veranderingen in de verdeelmaatstaven: fysieke gegevens (inwoners, wegen, woonruimten, banen), wijzigingen in groeimaatstaven en de maatstaf OEM (overige eigen middelen en de maatstaf genormeerde opcenten Motorrijtuigenbelasting (MRB)).

Het positieve effect uit de septembercirculaire, wordt met name veroorzaakt door:

- Normeringsprincipe voor de Algemene Uitkering, trap op trap af (accres). Er zijn extra uitgaven van het kabinet aan veiligheid, defensie, zorg, onderwijs en armoedebestrijding. Het meerjarenbeeld vertoont ook een positieve trend. Dit is het gevolg van het verwerken van de laatste inzichten uit de middellange termijn raming van het CPB.
- BTW compensatiefonds, er is sprake van een toename van de ruimte onder het plafond vanaf 2017.

De financiële effecten zien er als volgt uit:

(x € 1 mln.)	2016	2017	2018	2019	2020
accres 2016-2020	0,3	1,1	2,5	3,4	3,8
BTW compensatie	-0,2	0,0	0,2	0,4	0,5
wijziging fysieke gegevens en overig	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1
Totaal *	0,0	0,9	2,6	3,6	4,2
<i>* Effect op stelpost provinciefonds</i>	-	0,6	-	-	-
<i>* Effect op budgettaire ruimte</i>	-	0,3	2,6	3,6	4,2

Aangezien de stelpost van het provinciefonds in de begroting 2017 nog niet de afgesproken waarde van € 3 miljoen heeft, is € 0,6 miljoen toegevoegd aan deze stelpost en het restant van € 0,3 miljoen toegevoegd aan de budgettaire ruimte. Naar verwachting zal de stelpost Provinciefonds gebruikt moeten worden in 2017 ter dekking van stijgende pensioenpremies.

Omdat de hoogte van de stelpost provinciefonds voor de jaren 2018 en verder inmiddels het maximum van € 3 miljoen bedraagt stellen we voor om een bedrag van € 2,6 miljoen in 2018, € 3,6 miljoen in 2019 en € 4,2 miljoen in 2020 toe te voegen aan de budgettaire ruimte.

3.2. Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Deze uitkeringen hebben een eigen verdeling per provincie. In tegenstelling tot specifieke doel-uitkeringen hoeft over de besteding van deze decentralisatie uitkeringen geen verantwoording aan het Rijk te worden afgelegd en zijn niet geoormerkt. Decentralisatie uitkeringen zijn vaak wel verbonden met een zeker doel maar hoeven niet aan dit doel uitgegeven te worden.

Deze decentralisatie uitkeringen worden zolang er geen bestedingsvoorstellen zijn opgesteld, geraamd op een stelpost, tenzij anders vermeld.

Voor 2016 en 2017 worden extra middelen ontvangen voor:

- **Groei op het spoor**; Zeeland ontvangt samen met 3 andere provincies een bijdrage ten behoeve van Groei op het spoor. Het aandeel van Zeeland hierin is een bedrag van € 0,2 miljoen in 2016 ten behoeve van de P+R Kruiningen – Yerseke.
- **DuurzaamDoor**; De provincies ontvangen in 2016 opnieuw middelen in het kader van het Kennisprogramma DuurzaamDoor; sociale innovatie voor een groene economie. De verdeling van de bedragen over de provincies is gelijk aan die van 2015. Voor Zeeland betekent dit een bedrag van € 0,1 miljoen.
- **Green Deal**; Zeeland ontvangt over 2016 een bedrag van € 1,8 miljoen voor de realisatie van de waterstofuitwisseling tussen de bedrijven DOW, Yara en ICL-IP.
- **Programma (IOV) Impuls Omgevingsveiligheid 2015-2018**; De provincies ontvangen voor 2017 een bedrag voor het Programma Impuls Omgevingsveiligheid. Voor Zeeland gaat het om een bedrag van € 0,3 miljoen.

3.3. Voorstel verwerking financiële effecten septembercirculaire Provinciefonds 2016

Ten behoeve van de verwerking van de financiële effecten van de septembercirculaire Provinciefonds 2016 doen wij de volgende voorstellen:

Voorstel:

- Positief effect voor 2017 deels toevoegen aan de stelpost provinciefonds (€ 632.000) en deels toevoegen aan de budgettaire ruimte (€ 348.000);
- Positieve effecten 2016 (€ 11.000), 2018 (€ 2.582.000), 2019 (€ 3.640.000) en 2020 (€ 4.194.000) toevoegen aan de budgettaire ruimte.
- De decentralisatie uitkeringen 2016 en 2017 toekennen aan de in paragraaf 3.2. opgenomen bestedingsdoelen.

4. Extra ambities ten opzichte van de Zerobased heroverweging

4.1. *Uitwerking extra ambities*

In de Voorjaarsnota 2016 is de Zerobased Heroverweging uitgewerkt voor de begroting 2017 – 2020. Ten opzichte van de keuzes die we in de Voorjaarsnota hebben uitgewerkt, hebben we een viertal extra ambities voor de begroting 2017 – 2020:

1. **Watersnoodmuseum**

De minister van Infrastructuur en Milieu heeft in januari 2016 het Watersnoodmuseum in Ouwkerk erkend als Nationaal kennis- en herinneringscentrum Watersnood 1953. Het museum vervult een unieke plek in de Zeeuwse context, niet alleen museaal maar ook als het gaat om water en veiligheid, bewustwording en innovatie. Het Watersnoodmuseum is onderdeel van het DNA van Zeeland. Ondersteuning is dringend gewenst om de exploitatie ook voor de komende jaren zeker te stellen en om daadwerkelijk vorm en inhoud te kunnen geven en uit te groeien tot niet alleen een provinciaal instituut, maar ook als Nationaal kennis- en herinneringscentrum, gevestigd in Zeeland. We stellen daarom voor om vanaf 2017 jaarlijks structureel voor een bedrag van € 50.000 middelen te reserveren voor de ondersteuning van het kenniscentrum Watersnoodmuseum.

2. **Traineeprogramma**

Diverse overheden in Zeeland hebben door de bezuinigingen te maken met een krimpende formatie en daarmee weinig ‘jonge aanwas’. Tegelijkertijd is er sprake van een toename van de jongerenwerkloosheid. De ervaring leert dat er uiteindelijk weer krapte op de arbeidsmarkt zal ontstaan, waardoor het lastig zal zijn om jongeren aan te trekken voor een baan bij de overheid. Om deze reden is in 2014 gestart met een traineeprogramma voor twee jaar voor twee trainees. Het traineeprogramma was een gelegenheid voor ons als regionale overheid om jong talent een kans te bieden en de trainees een zinvolle bijdrage aan onze organisatie te laten leveren. Onze ervaring hiermee is positief. Daarom stellen we voor om zowel voor 2017 als voor 2018 incidenteel € 84.800 te reserveren voor de verdere inzet van trainees.

3. **Ondersteuning commissie Structuurversterking**

Voor het werkbudget programmamanagement ter ondersteuning in het advies van de Commissie structuurversterking en werkgelegenheid stellen we voor om in 2017 € 15.000 budget toe te kennen. Daarnaast zal in het najaar 2016 een voorstel aan u voorgelegd worden budget toe te kennen zodat meebetaald kan worden aan de Haagse “Zeeland-coördinator”, die het ministerie binnenkort gaat aanstellen en grotendeels door hen betaald wordt.

4. **RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum)**

De geïntensiveerde aanpak van ondermijning in Zeeland, na het verschijnen van het Ondermijningsbeeld Zeeland, laat meer en meer zien dat criminelen gretig gebruik maken van de mogelijkheden die Zeeland biedt. Deze kwetsbaarheid van Zeeland manifesteert zich met name in de havens, de recreatieparken en op het terrein van milieucriminaliteit. Ook de

weerbaarheid van het bestuur staat onder druk. Nu er meer zicht is op het probleem zien we ook de enorme omvang ervan. Op deze terreinen, die deels onze wettelijke taken raken, is een gezamenlijke inzet en betrokkenheid harder nodig. Binnen de Taskforce Brabant-Zeeland hebben politie, OM, de Belastingdienst, gemeenten, de provincie Noord Brabant en het Ministerie van Veiligheid en Justitie hun (financiële) bijdrage toegezegd aan de aanpak van de Taskforce voor de jaren 2017-2019. Ook als het gaat om het verbeteren van de samenwerking op het terrein van de aanpak van milieucriminaliteit speelt de Provincie een rol. De programmamanager aanpak Ondernijning Zeeland en het RIEC ondersteunen de provincie en andere partners hierbij. Om de ondersteuning van de Programmamanager te continueren voor de komende drie jaar, is een extra financiële bijdrage aan de Taskforce nodig. Naast de structurele bijdrage van € 40.000 per jaar stellen wij daarom voor ten behoeve van de Taskforce incidenteel voor de jaren 2017-2019 extra € 50.000 per jaar beschikbaar te stellen middels bijdrage aan het RIEC.

4.2. Voorstel verwerking financiële effecten extra ambities

Voorstel: Wij stellen voor de hierboven genoemde extra ambities te dekken (2017: € 199.800; 2018: € 184.800; 2019: € 100.000; 2020 e.v.: € 50.000) uit de budgettaire ruimte van de betreffende dienstjaren.

5. Overige ontwikkelingen

5.1. Plicht vennootschapsbelasting

Uit onderzoek van Deloitte blijkt dat er vooralsnog geen grote gevolgen zijn van de invoering van de Vennootschapsbelasting voor de provincie Zeeland. Op basis van dit onderzoek gaan we eind september formeel in gesprek met de belastingdienst om dit standpunt bevestigd te krijgen.

5.2. Inhuur extern personeel

Voor het inhuren van externe personeel hanteren we de rijksnorm van 10% van de totale personele uitgaven. Structureel monitoren wij de uitgaves en sturen we op de inzet in relatie tot de huidige personeelsformatie. Volgens de huidige prognoses verwachten wij deze norm in 2016 niet te overschrijden. Uiteraard volgen we deze ontwikkeling tot het eind van het jaar en zullen wij hierover rapporteren in de jaarrekening 2016.

Bijlage 1: verloop budgettaire ruimte

(x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020
1. Budgettaire ruimte t/m 13^e begrotingswijziging	1.202	3.061	4.231	14.412	17.491
2. Betrekken budgettaire ruimte t/m 8 ^e begrotingswijziging 2016 ten behoeve van bestemmingsreserve Investeringsagenda conform uitgangspunten in Voorjaarsnota 2016		-2.913	-3.508	-12.935	-13.580
3. Effect indexering begroting 2017-2020		-239	-217	-216	-244
4. Budgettaire ruimte t/m 13^e begrotingswijziging na verwerking effecten Voorjaarsnota 2016 t.b.v. vorming begroting 2017-2020	1.202	-91	506	1.261	3.668
Budgettaire effecten 2 ^e ronde budgetbewaking 2016 (paragraaf 2)	6.366	500	400	400	400
Budgettaire effecten uit septembercirculaire Provinciefonds 2016 (paragraaf 3)	11	348	2.582	3.640	4.194
Extra ambities ten opzichte van Zerobased Heroverweging (paragraaf 4)		-200	-185	-100	-50
Saldo budgettaire ruimte	7.579	557	3.303	5.201	8.212
Vooruitlopend op de vaststelling van de grondnota in Provinciale Staten op 30 september 2016		-144	-258	-289	-410
Beschikbare budgettaire ruimte	7.579	413	3.045	4.912	7.802
Toevoeging aan de algemene reserve	-7.579				
Beschikbare budgettaire ruimte na toevoeging aan de algemene reserve	0	413	3.045	4.912	7.802

Ad 1. Betreft de gerapporteerde budgettaire ruimte zoals opgenomen in de 13^e begrotingswijziging 2016, welke door de Staten op 30 september 2016 wordt vastgesteld.

Ad 2. In de Voorjaarsnota 2016 is ten behoeve van de Zerobased Heroverweging van de meerjarenbegroting voor de jaren 2017 t/m 2019 een afweegbare ruime gevormd van € 86.391.000 binnen de totale begroting. Daarbij is bepaald dat de afweegbare ruimte bestaat uit de kosten en opbrengsten die geen onderdeel uitmaken van de basisbegroting, als ook het saldo van de budgettaire ruimte tot en met de 8^e begrotingswijziging. In de Voorjaarsnota 2016 zijn opgaven en ambities geformuleerd die gedekt worden uit deze afweegbare ruimte. Het restant van de afweegbare ruimte wordt gebruikt om de bestemmingsreserve Investeringsagenda te voeden tot een saldo van € 28.500.000 ultimo 2019 (voor 2020 zijn dezelfde uitgangspunten gekozen als voor het jaar 2019). In de begroting 2017 tot en met 2020 is daarom het saldo van de budgettaire ruimte tot en met de 8^e begrotingswijziging ingezet en verdeeld over de jaren 2017 tot en met 2019 om ultimo 2019 de bestemmingsreserve Investeringsagenda te vormen voor een saldo van € 28.500.000.

Ad 3. In de Voorjaarsnota 2016 is opgenomen dat het bestaande indexeringsbeleid gehandhaafd wordt en dat daarbij het indexpercentage voor de materiele budgetten in de begroting 2017 op 1% is gesteld. Daarvoor was een structurele stelpost van € 500.000 opgenomen. Bij het daadwerkelijk doorvoeren van de indexering naar onderliggende activiteiten in de begroting 2017 bleek deze stelpost ontoereikend en is het tekort gedekt uit de budgettaire ruimte.

Ad 4. Dit betreft het saldo van de voornoemde mutaties, welke in paragraaf 1.3 recapitulatie financieel perspectief als startpunt van het verloop van de budgettaire ruimte is opgenomen.